

Gemaal Achterbroek

Nader soortenonderzoek rugstreeppad, vleermuizen en platte schijfhoren

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

30 oktober 2021

Project Gemaal Achterbroek
Opdrachtgever Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Document Nader soortenonderzoek rugstreeppad, vleermuizen en platte schijfhoren
Status Concept
Datum 30 oktober 2021
Referentie 118165/meut3/001

Projectcode 118165
Projectleider [REDACTED]
Projectdirecteur [REDACTED]

Auteur(s) [REDACTED]
Gecontroleerd door [REDACTED]
Goedgekeurd door [REDACTED]

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	ONDERZOEKSGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	6
2.1	Onderzoeksgebied	6
2.2	Geplande werkzaamheden	7
3	TOETSINGSKADER	9
4	METHODE	12
4.1	Rugstreepad	12
4.2	Vleermuizen	12
4.3	Platte schijfhoren	13
5	RESULTATEN	14
5.1	Rugstreepad	14
5.2	Vleermuizen	14
	5.2.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen	14
	5.2.2 Paarverblijfplaatsen	14
	5.2.3 Foerageergebied	15
	5.2.4 Vliegroute	16
5.3	Platte schijfhoren	17
5.4	Overige soorten	19
6	CONCLUSIE	20
7	BRONNEN	22
	Laatste pagina	22

Bijlage(n)**Aantal pagina's**

I	Rapportage nader soortenonderzoek platte schijffloren ecologisch	9
---	--	---

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) werkt in het kader van het Veenweidepact Krimpenerwaard aan de uitvoering van het maatregelenprogramma Watergebiedsplan Krimpenerwaard. De nieuwbouw van gemaal Achterbroek, maakt hier deel van uit. Het ontwerp en de vergunning van de nieuwbouw van gemaal Achterbroek was in het verleden vrijwel gereed, maar is destijds niet afgerond en gerealiseerd. HHSK is voornemens om het project nu alsnog te realiseren.

In het kader van dit ontwikkelingsproject zijn verschillende conditionerende onderzoeken nodig om inzicht te krijgen in de effecten van de aanleg- en gebruiksfase. Uit de reeds uitgevoerde quickscan natuur [lit. 1] is gebleken dat nader soortenonderzoek naar rugstreeppad, vleermuizen en platte schijfhoorn noodzakelijk is. Onderliggende rapportage betreft dit nader soortenonderzoek.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het onderzoeksgebied en de geplande werkzaamheden. Hoofdstuk 3 geeft het toetsingskader weer. Hoofdstuk 4 beschrijft per soort de gebruikte methode voor het onderzoek en hoofdstuk 5 beschrijft de resultaten van het onderzoek per soort. In hoofdstuk 6 wordt tenslotte een samenvattende conclusie gegeven per soort.

2

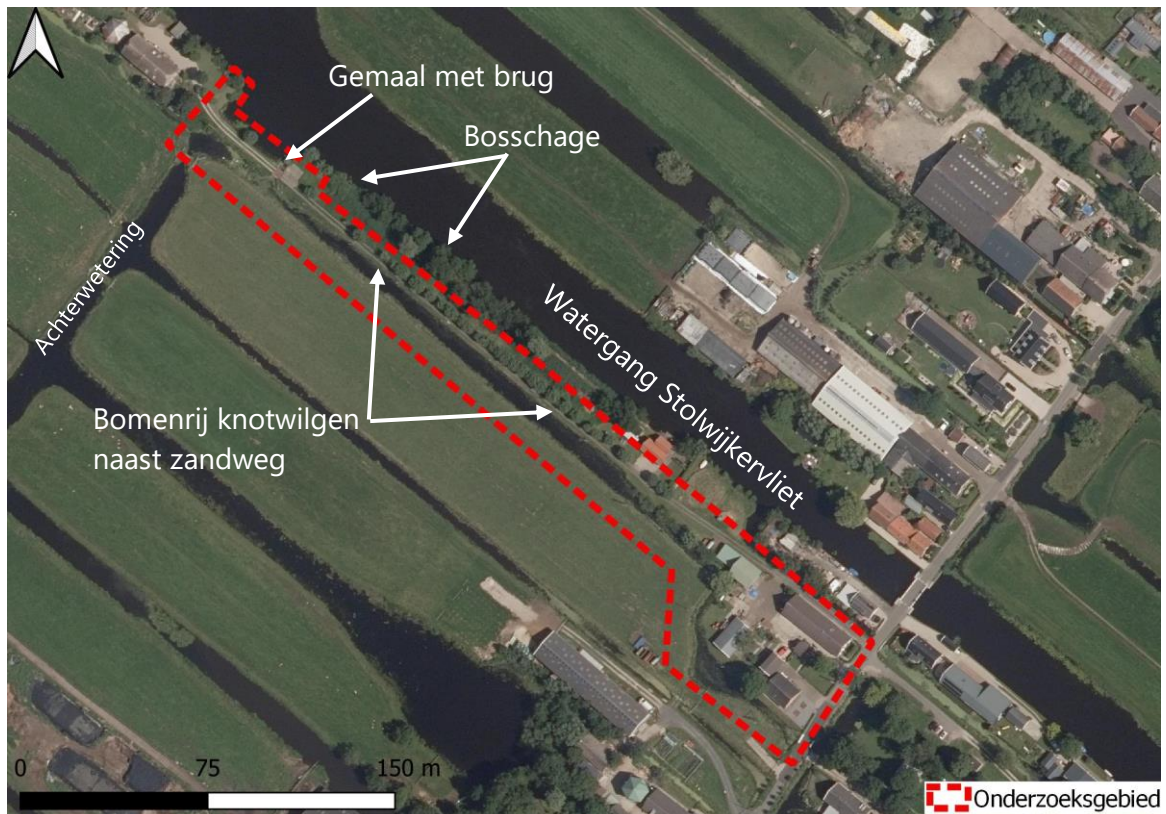
ONDERZOEKSGBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit een legakker met sloot in het poldergebied in de Krimpenerwaard (Afbeelding 2.1). De polder bestaat voor het overgrote gedeelte uit open graslanden die zijn doorkruist met sloten. De sloten hebben steil afgekalfde oevers met weinig begroeiing. Het onderzoeksgebied is gelegen in de woonkern van Achterbroek op 3 km afstand ten zuiden van de stad Gouda. Het ligt ten zuiden van de Stolwijkervliet ter hoogte van Achterbroek 53, Berkenwoude.

Het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een rij knotwilgen langs de zandweg en een stuk ruigte met riet en lisdodde. Deze ruigte gaat over in een bosschage dat wordt gedomineerd door zwarte els. Het onderzoeksgebied wordt doorsneden door een watergang parallel aan de zandweg, die aan de westzijde aansluit op de Achterwetering. Het gemaal zelf is een oud vijzel gemaal dat handmatig aan en uit kan worden gezet. Het areaal rondom het gemaal en de zandweg bestaat uit kort gemaaid grasland met algemeen voorkomende florasoorten zoals gladde ooievaarsbek, Engels raaigras, rode klaver en speenkruid. Het plangebied is bezaaid met honden- en geitenpoep en her en der liggen stapels stenen en isolatieplaten. Vaak zijn in het onderzoeksgebied twee geiten aanwezig.

Afbeelding 2.1 Onderzoeksgebied

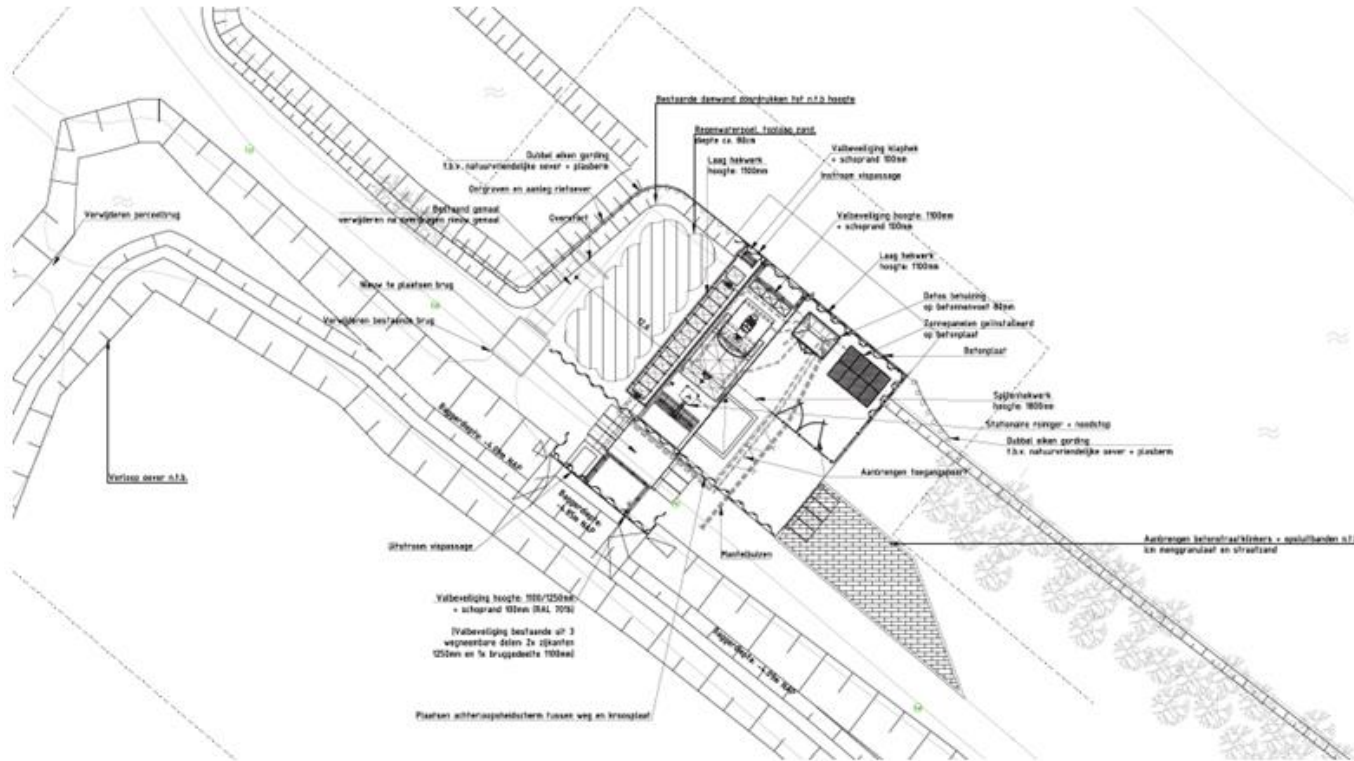
2.2 Geplande werkzaamheden

Voor het plaatsen van het nieuwe gemaal worden verschillende werkzaamheden uitgevoerd. Deze staan hieronder opgesomd:

- verwijderen oude gemaal;
- realiseren nieuw gemaal met 1 vijzel met krooshekreiniger;
- verwijderen oude brug en het aanleggen van een nieuwe brug;
- aanleg de wit vispassage;
- de watergang conform de legger aanleggen;
- aanleggen natuurvriendelijke oevers en rietoevers;
- plaatsen zonnepanelen naast het gemaal.

De tekening met daarop de verschillende werkzaamheden staat weergegeven in Afbeelding 2.2. Tevens wordt mogelijk de sloot die parallel aan de zandweg loopt verbreedt.

Afbeelding 2.2 Voorlopig ontwerp van het nieuwe gemeal

3

TOETSINGSKADER

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit drie beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en 'andere soorten' (artikel 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten, zoals aangeduid in artikel 1 van de vogelrichtlijn. Dit betreft alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of er sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk. Ook kunnen provincies regels opnemen in de verordening of een actief soortenbeleid uitvoeren waardoor het mogelijk wordt om voor bepaalde soorten ontheffing van de verbodsbepalingen te verlenen.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn, toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Met inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming is er geen verandering opgetreden in deze bescherming ten opzichte van de voormalige Flora- en faunawet, of ten opzichte van de lijst van welke soorten tot deze categorie vallen. Dit zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld: steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk);

- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Voor overtreding van de verbodsbepalingen voor vogelrichtlijnsoorten is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze groep soorten wordt getoetst aan drie criteria:

- 1 er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 2 er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief);
- 3 doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De belangrijkste in de wet genoemde belangen zijn de volgende:

- bescherming van flora en fauna (artikel 3.3 lid 4 onder b sub 4 Wet natuurbescherming);
- veiligheid van het luchtverkeer (artikel 3.3 lid 4 onder b sub 2 Wet natuurbescherming);
- volksgezondheid of openbare veiligheid (artikel 3.3 lid 4 onder b sub 1 Wet natuurbescherming).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Een ontheffing-aanvraag voor deze groep soorten wordt getoetst aan drie criteria:

- 1 er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 2 er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief);
- 3 doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De in de wet genoemde belangen zijn onder andere:

- bescherming van flora en fauna (artikel 3.8 lid 5 onder b sub 1 Wet natuurbescherming);
- volksgezondheid of openbare veiligheid (artikel 3.8 lid 5 onder b sub 3 Wet natuurbescherming);
- dwingende redenen van groot openbaar belang, van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (artikel 3.8 lid 5 onder b sub 3 Wet natuurbescherming).

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de nieuwe wet, is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten, zoals dat onder de voormalige Flora- en faunawet wel het geval was. Zowel het ministerie van EZ als de afzonderlijke provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Een ontheffing kan worden verleend indien wordt voldaan aan de volgende ontheffingscriteria:

- 1 er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 2 er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief);
- 3 doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Voor ontheffingen ten aanzien van deze andere soorten gelden meer ontheffingsbelangen dan bij de HR- en VR-soorten het geval is. Hier behoort ook het belang van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling toe (artikel 3.10 lid 2 onderdeel a Wet natuurbescherming).

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Een ieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevegd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

4

METHODE

4.1 Rugstreepad

Het onderzoek naar rugstreepad is uitgevoerd op basis van het kennisdocument rugstreepad¹, door de ter zake kundige ecologen A. van de Craats MSc en J. Aernouts MSc, beiden werkzaam bij Witteveen+Bos. In het kennisdocument wordt voorgeschreven dat de aanwezigheid van deze soort kan worden aangetoond door het luisteren naar koorzang binnen het onderzoeksgebied. Aangenomen kan worden dat er geen rugstreepadden aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 15 april - mei én een extra veldbezoek in de periode juni - juli ter bevestiging, geen koorzang van rugstreepad wordt gehoord.

In de geschikte periode (15 april - mei) zijn twee veldbezoeken uitgevoerd, alsook een derde veldbezoek op 12 juli 2021 ter bevestiging van de afwezigheid van de soort. De bezoeken zijn uitgevoerd onder geschikte weersomstandigheden (geen regen, relatief warme en windstille avonden/nachten). Hierbij wordt opgemerkt dat in 2021 het voorjaar vrij koud was met koude avonden, waardoor de veldbezoeken relatief laat in de onderzoeksperiode zijn uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken is een inventarisatie uitgevoerd van roepende individuen binnen het onderzoeksgebied, alsook in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied.

Tabel 4.1 Overzicht veldbezoeken voor rugstreepad en bijhorende weersomstandigheden

Nr.	Datum	Tijd	Temp (°C)	Wind	Bewolking	Neerslag
1	27 mei 2021	21.30 - 23.30	11 °C	3 NNW	zonnig	geen
2	31 mei 2021	21.30 - 23.30	14 °C	1 W	zonnig	geen
3	12 juli 2021	21.30 - 00.00	17 °C	2 ZO	zonnig	geen

4.2 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021², door de ter zake kundige ecologen A. van de Craats MSc en J. Aernouts MSc, beiden werkzaam bij Witteveen+Bos. De inventarisaties zijn afgestemd op de te verwachten soorten en functies. Uit de quickscan natuur is gebleken dat er in de aan het plangebied grenzende bomen mogelijk geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn voor ruige dwergvleermuis. Ook kunnen de watergangen in (de directe omgeving van) het plangebied gebruikt worden als vligroute en/of foerageergebied door gewone dwergvleermuis, laatvliëger of ruige dwergvleermuis. Overige vleermuissoorten zijn niet in de omgeving waargenomen en worden ook niet onderzocht.

¹ BIJ12, 2017, Kennisdocument rugstreepad, versie 1.0. BIJ 12 juli 2017.

² Het vleermuisprotocol 2021 heeft tot doel het belang van de functies van gebieden voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen voor de Wet natuurbescherming. Het is een hulpmiddel voor deskundige vleermuisonderzoekers en de beoordelaars van vleermuisonderzoek om te bepalen wat een juridisch redelijke onderzoeksinspanning is voor een specifieke locatie.

Het onderzoek in 2021 bestond uit inventarisatierondes gericht op zomer- en/of kraamverblijven, paarverblijven, van ruige dwergvleermuis en vliegroutes en foerageergebied van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger in het gebied:

- zomer- en kraamverblijven: in de periode 15 mei juni 2020–15 juli 2021 is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijven van ruige dwergvleermuizen. Deze inventarisatie bestond uit twee rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa drie uur voor zonsopkomst werd uitgevoerd. De overige ronde vond 's avonds plaats vanaf zonsondergang;
- paarverblijven: in de periode 15 augustus 2021– 15 september 2021 zijn twee inventarisaties uitgevoerd, teneinde paarverblijven van ruige dwergvleermuis vast te stellen dan wel uit te sluiten. De inventarisaties zijn afgestemd op ruige dwergvleermuis;
- vliegroutes en foerageergebied: het inventariseren van vliegroutes en foerageergebied van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger is simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd.

De inventarisatie met betrekking tot vleermuizen zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector Petersson D240X en D100 en de Echo Meter Touch Pro 2. Voor opnames van ultrasone geluiden is gebruik gemaakt van Elekon Batlogger M.

Tabel 4.2 Overzicht veldbezoeken voor vleermuizen en bijhorende weersomstandigheden

Nr.	Datum	Tijd	Zon op/onder	Temp (°C)	Wind	Bewolking	Neerslag
1	2 juni 2021	02.25 - 5.26	5.26	14°C	2 O	zonnig	geen
2	12 juli 2021	21.55 - 00.10	21.55	17°C	2 ZO	zonnig	geen
3	16 augustus 2021	22.02 - 00.02	22.02	14°C	3 WNW	bewolkt	geen
4	6 september 2021	20.15 - 23.15	20.15	16°C	1 ZW	zonnig	geen

4.3 Platte schijfhoren

Van platte schijfhoren is bekend dat de soort in de omgeving van het onderzoeksgebied voorkomt. Om aanwezigheid van deze beschermde slakkensoort vast te stellen zijn in geschikt habitat vijf monsters van 50 waterslakken (indien aanwezig) genomen per kilometerhok, conform de algemeen geaccepteerde methode van Stichting ANEMOON¹. De monsters zijn vervolgens gedetermineerd met behulp van een binoculair. Deze inventarisatie is uitgevoerd in de periode juni – september 2021.

De inventarisatie is uitgevoerd door Adviesbureau E.C.O-Logisch (ing. D. Alberts). De monsters zijn genomen op 21 juli 2021. Tijdens de monsternamming was het half bewolkt met windkracht 2 en een temperatuur van 18 °C.

¹ Boesveld, A. et al., 2009, Handleiding slakken van de habitatrichtlijn waarnemen, Stichting ANEMOON, Bennebroek.

5

RESULTATEN

5.1 Rugstreepad

Tijdens geen enkele van de drie inventarisaties is koorzang van rugstreepad gehoord in het plangebied. Andere amfibieën zoals bastaardkikker, meerkikker en gewone pad zijn wel gehoord tijdens het eerste en tweede bezoek. Tijdens beide bezoeken is de rugstreepad wel gehoord verder van het plangebied. Vanwege het open karakter van de polder draagt het geluid ver en kon enkel globaal worden vastgesteld waar de rugstreepad aanwezig was. Dit was op minstens 500 meter van het plangebied. Tijdens het derde bezoek is geen enkele kikker- of paddensoort gehoord of gezien.

Het onderzoeksgebied biedt geschikt biotoop aan algemeen voorkomende amfibieën. Het voorkomen van rugstreepad in het onderzoeksgebied is echter uitgesloten op basis van de resultaten van dit onderzoek. De rugstreepad is een zeer mobiele soort die makkelijk enkele kilometers om het huidige leefgebied kan opduiken op zoek naar dergelijke dynamische milieus. Gezien de nabijheid van geschikt leefgebied en recente bekende waarnemingen van deze soort in de (wijdere) omgeving is niet uit te sluiten dat deze soort in de uitvoeringsfase van de werkzaamheden ook binnen de grenzen van het plangebied opduikt. Hierdoor kunnen individuen van rugstreepad die sporadisch in het plangebied aanwezig zijn, worden verwond of gedood wanneer zij tijdens de werkzaamheden het plangebied betreden. Het verwonden of doden van individuen van de rugstreepad is onder de Wnb verboden. Dit kan echter voorkomen worden door te vermijden dat er zich ondiepe regenwaterpoelen in de bandensporen van de werktuigen vormen (voortplantingswater) en dat werkmateriaal zoals kabels en platen op het werkkerrein opgeslagen wordt (schuilplaatsen). Door het nemen van deze mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat het onderzoeksgebied geschikt wordt voor rugstreepad.

5.2 Vleermuizen

Tijdens de inventarisaties zijn in het plangebied en de directe omgeving in totaal vier vleermuissoorten waargenomen. Het gaat om gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger.

5.2.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

Tijdens de bezoeken van 2 juni 2021 en 12 juli 2021 zijn geen waarnemingen gedaan van in- of uitvliegende vleermuizen, of zwermende individuen. Er zijn daarmee geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van zomer- en of kraamverblijfplaatsen in het plangebied en bomen direct (tot 50 m) naast het plangebied. Het voorkomen van zomer- en/of kraamverblijven van ruige dwergvleermuis in en nabij het plangebied is op basis van die gegevens uitgesloten.

5.2.2 Paarverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken van 16 augustus 2021 en 6 september 2021 zijn geen sociale geluiden van vleermuizen gehoord. Ook zijn geen in- of uitvliegers of zwermende individuen waargenomen. Er zijn dus

geen aanwijzingen voor paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuizen in het plangebied en bomen direct (tot 50 m) naast het plangebied waardoor het voorkomen daarvan in en nabij het plangebied is uitgesloten. Tevens is de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis uitgesloten. Dit omdat er geen paarverblijfplaatsen zijn waargenomen en de bomen binnen het onderzoeksgebied grotendeels open waren door inrotten en daardoor slechts matig geschikt zijn als winterverblijfplaats.

5.2.3 Foerageergebied

Tijdens de inventarisaties is vastgesteld dat meerdere groenstructuren in en langs het plangebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied van ten minste twee laatvliegers, minstens één ruige dwergvleermuis en meerdere (>10) gewone dwergvleermuizen (Afbeelding 5.1). Tijdens de kraamperiode was de foerageeractiviteit van laatvlieger duidelijk hoger dan tijdens de paarperiode. De foerageeractiviteit van laatvlieger concentreerde zich voornamelijk langs de bomenrij en de watergang parallel aan de zandweg. De foerageeractiviteit van gewone en ruige dwergvleermuis concentreerde zich eerder bij het gemaal zelf en het nabije bosje. De wijde omgeving van het onderzoeksgebied bevat veel van zulke groenstructuren naast het water. Een voorbeeld daarvan is de parkeerplaats (net buiten het plangebied) ten zuiden van Achterbroek 20, waar ook meermaals foerageeractiviteit is waargenomen de keren wat daar is gekeken. Het betreft waarschijnlijk een belangrijke windluwe plek waar gefoerageerd wordt. Deze plek bevindt zich echter buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Concreet zijn in de kraamperiode op 2 juni minstens drie gewone dwergvleermuizen en drie laatvliegers waargenomen en op 12 juli minstens acht gewone dwergvleermuizen (west naar oost) en één laatvliegers (west naar oost). De eerste waarneming op 2 juni was rond 2:30 en op 12 juli rond 22.34 uur.

In de paarperiode zijn minder vleermuizen waargenomen. Op 16 augustus twee gewone dwergvleermuizen en op 6 september minstens zes gewone dwergvleermuizen. Tijdens het bezoek van 16 augustus is de eerste vleermuis waargenomen rond 22.38 uur, tijdens het bezoek van 6 september rond 20.56 uur .

Afbeelding 5.1 Overzicht vastgesteld foerageergebied in en rond het onderzoeksgebied

5.2.4 Vliegroute

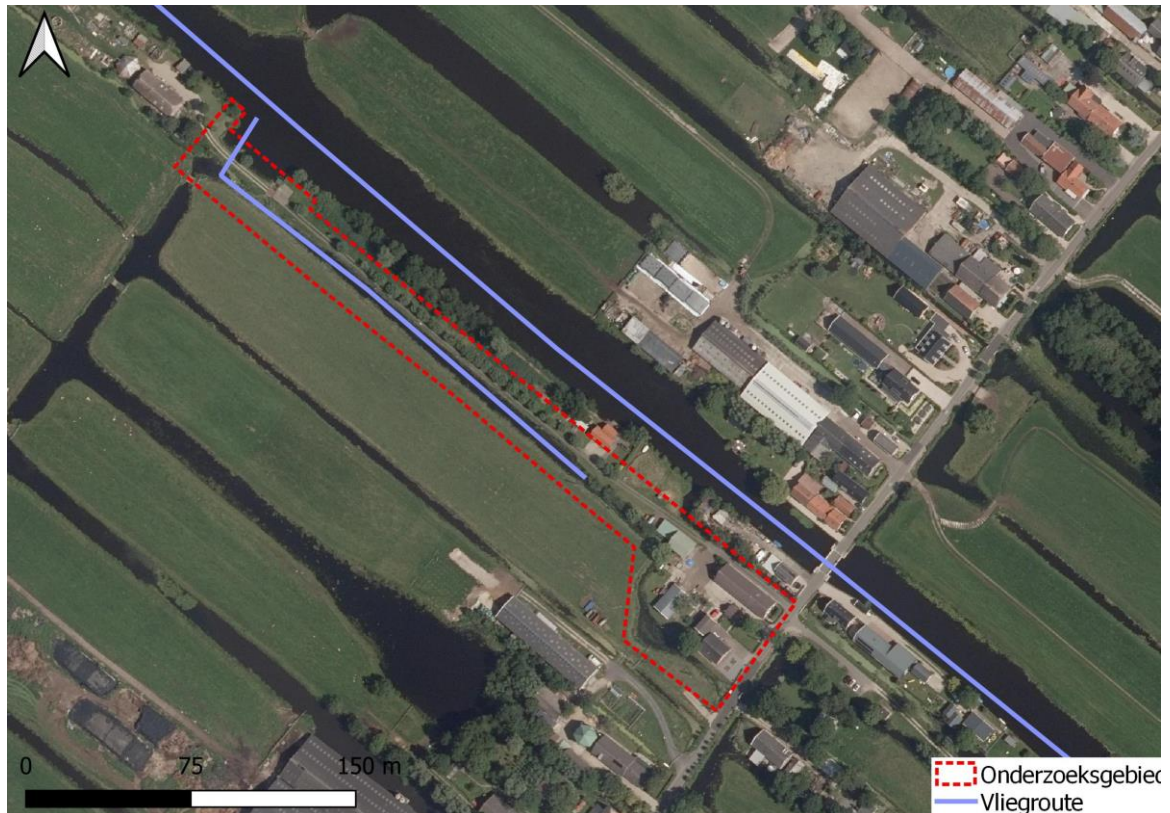
Vaste vliegroutes waarlangs een groot aantal vleermuizen overvliegen zijn niet vastgesteld. Wel is vastgesteld dat de vleermuisactiviteit zich voornamelijk beperkt tot het bosje bij het water nabij het gemaal in de Stolwijkervliet, en de rij knotwilgen parallel aan de zandweg (Afbeelding 5.2). De vleermuizen gebruiken hierbij rechtlijnige elementen zoals de waterlopen en de rij knotwilgen om langs te vliegen en te foerageren, maar hebben geen duidelijke voorkeur voor bijvoorbeeld de Stolwijkervliet of de watergang langs het zandpad. De wijde omgeving van het onderzoeksgebied bevat veel van zulke rechtlijnige elementen. Er zijn aldus meer dan voldoende uitwijkmogelijkheden voor vleermuizen om langs te vliegen. Het onderzoeksgebied betreft geen essentiële vliegroute.

Concreet zijn in de kraamperiode op 2 juni minstens drie gewone dwergvleermuizen en drie laatvliegers waargenomen en op 12 juli minstens acht gewone dwergvleermuizen (west naar oost) en één laatvliegers (west naar oost). Tijdens het bezoek van 16 augustus is de eerste vleermuis waargenomen rond 22.38 uur, tijdens het bezoek van 6 september rond 20.56 uur .

In de paarperiode zijn minder vleermuizen waargenomen. Op 16 augustus twee gewone dwergvleermuizen en op 6 september minstens vier gewone dwergvleermuizen. Tijdens het bezoek van 16 augustus is de eerste vleermuis waargenomen rond 22.38 uur, tijdens het bezoek van 6 september rond 20.56 uur .

Tijdens het bezoek van 12 juli is tevens een overvliegende rosse vleermuis weergenomen ter hoogte van het gemaal. Dit onderzoek is niet specifiek afgestemd op deze soort, omdat het plangebied geen potentieel essentiële functies heeft voor deze soort. Deze waarneming is een indicatie dat de soort wel in de omgeving van het plangebied voorkomt, maar daar zoals verwacht geen verblijfplaatsen heeft. Aangezien rosse vleermuizen niet sterk gebonden zijn aan bomenrijen en watergangen voor vliegroutes (en foerageergebied) heeft het plangebied voor deze soort geen essentiële functie.

Afbeelding 5.2 Overzicht vastgestelde vliegroutes in en nabij het onderzoeksgebied

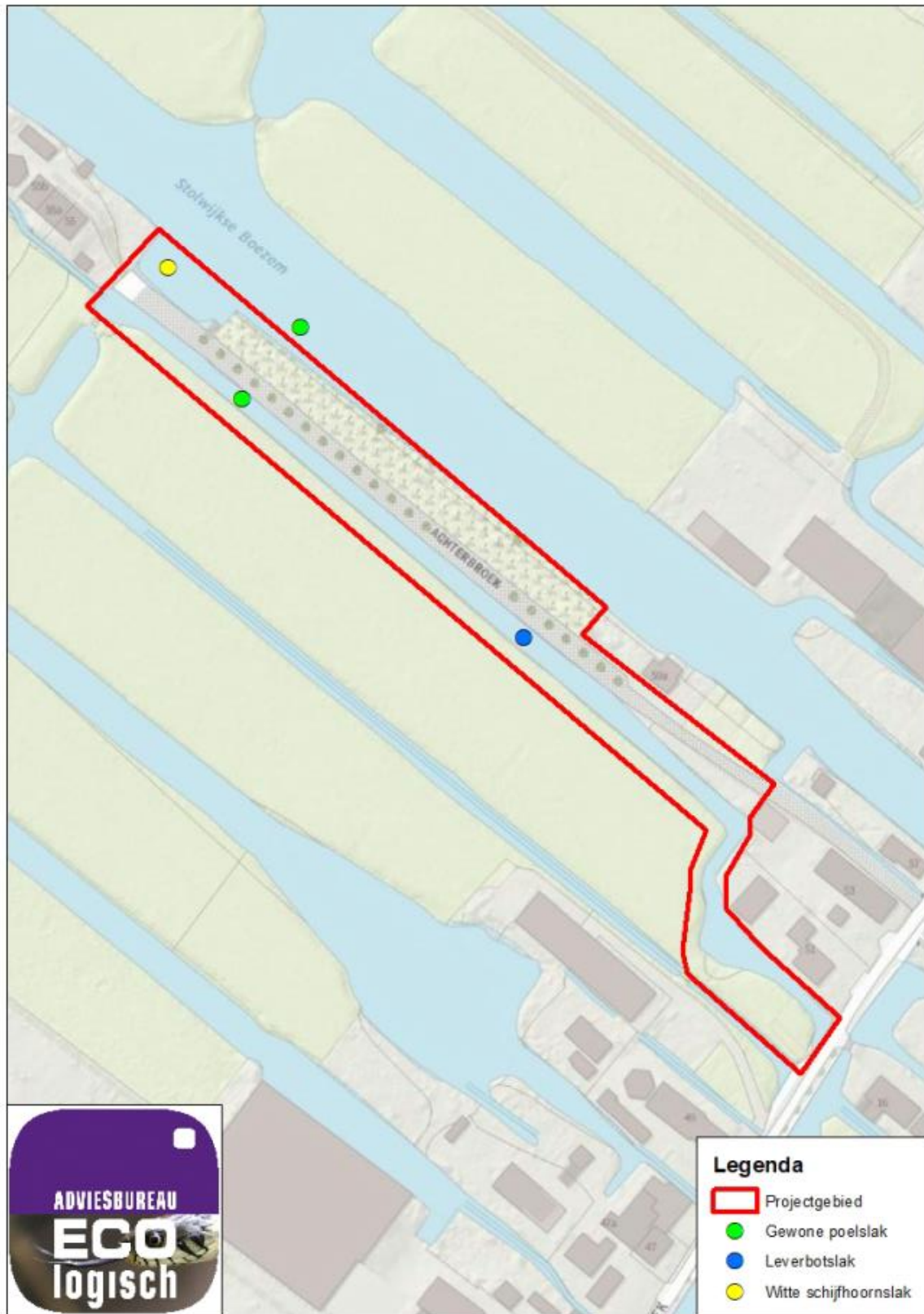

5.3 Platte schijfhoren

Platte schijfhoren is niet aangetroffen in de wateren in het onderzoeksgebied. In beide watergangen (Stolwijkervliet en Achterwetering) zijn vrijwel geen (ondergedoken) waterplanten aanwezig.

In de Stolwijkervliet (watergang ten noorden van het onderzoeksgebied) zijn individuen van de gewone poelslak en de witte schijfhoren waargenomen. In de watergang ten zuiden van het onderzoeksgebied (Achterwetering parallel aan de zandweg) zijn individuen van de gewone poelslak en de leverbotslak waargenomen. De resultaten van het onderzoek zijn op kaart weergegeven in Afbeelding 5.3. Het onderzoeksgebied bevat geen elementen welke worden benut door de platte schijfhoren.

Afbeelding 5.3 Resultaten nader soortenonderzoek platte schijfhoeren

5.4 Overige soorten

Tijdens de laatste vleermuisinventarisatie (6 september 2021) zijn tevens twee bosuilen gehoord. Het was niet mogelijk om de exacte locatie van de soort vast te stellen, maar het was met zekerheid buiten het plangebied. Het plangebied biedt geen geschikte nestgelegenheid aan deze soort. De aanwezige bomen hebben geen geschikte holten. Het voornemen heeft aldus geen negatieve invloed op deze soort.

6

CONCLUSIE

Rugstreepad

Tijdens het onderzoek is in het onderzoeksgebied geen koorzang of roepende rugstreepadden gehoord. Er zijn geen rugstreepadden aanwezig binnen het onderzoeksgebied of de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied. De rugstreepad is een zeer mobiele soort die makkelijk enkele kilometers om het huidige leefgebied kan opduiken op zoek naar dergelijke dynamische milieus. Gezien de nabijheid van geschikt leefgebied en recente bekende waarnemingen van deze soort in de (wijdere) omgeving is niet uit te sluiten dat deze soort in de uitvoeringsfase van de werkzaamheden ook binnen de grenzen van het plangebied opduikt. Hierdoor kunnen individuen van rugstreepad die sporadisch in het plangebied aanwezig zijn, worden verwond of gedood wanneer zij tijdens de werkzaamheden het plangebied betreden. Het verwonden of doden van individuen van de rugstreepad is onder de Wnb verboden. Dit kan echter voorkomen worden door te vermijden dat er zich ondiepe regenwaterpoelen in de bandensporen van de werktuigen vormen (voortplantingswater) en dat werkmateriaal zoals kabels en platen op het werkterrein opgeslagen wordt (schuilplaatsen). Door het nemen van deze mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat het onderzoeksgebied geschikt wordt voor rugstreepad. Tevens zijn andere, algemene amfibiesoorten waargenomen. Deze algemene amfibiesoorten zijn echter vrijgesteld in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. De werkzaamheden zullen niet zorgen voor een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb, er is dus geen ontheffing van de Wnb nodig.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied en de aanliggende woningen en bomen zijn geen aanwijzingen voor kraam-, zomer-, paar-, of winterverblijfplaatsen voor ruige dwergvleermuizen. De werkzaamheden zullen niet zorgen voor een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Voor deze functies zijn geen verdere maatregelen of een ontheffingsaanvraag nodig.

Foerageergebied en vliegroute

Binnen het onderzoeksgebied zijn een aantal niet-essentiële vliegroutes aanwezig. Ook bevinden zich langs de bomenrij en bosschages verschillende niet-essentiële foerageergebieden. Voor deze niet-essentiële vliegroutes en foerageergebieden kan gesteld worden dat een aantasting van één of enkelen van deze routes/zones geen negatief effect hoeft te hebben op de instandhouding van de aanwezige populaties. Er zijn immers geschikte alternatieven in de omgeving aanwezig waarnaar de dieren (tijdelijk) kunnen uitwijken.

Werkzaamheden in het onderzoeksgebied kunnen in de uitvoeringsfase in het kader van de zorgplicht wel zorgen voor een indirecte aantasting van deze onderdelen door verstoring (bijvoorbeeld door licht, geluid en/of trillingen). Een dergelijke indirecte aantasting kan echter makkelijk worden voorkomen door **werkzaamheden uit te voeren buiten de actieve periode van vleermuizen** (tussen één uur na zonsopgang en één uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode. Als verlichting van het werkterrein noodzakelijk is, dient gebruik gemaakt te worden van **efficiënt (vleermuisvriendelijk) lichtbeheer** waarbij lichtverstrooiing wordt beperkt. Indien deze mitigerende maatregelen in acht worden genomen is geen ontheffing van de Wnb nodig.

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is niet aangetroffen in de watergangen van het onderzoeksgebied. Tijdens het onderzoek naar de platte schijfhoren zijn individuen van de gewone poelslak, leverbotslak en de witte schijfhoren waargenomen in de watergangen van het onderzoeksgebied.

De platte schijfhoren is niet aanwezig in het onderzoeksgebied. Watervegetatie is vrijwel afwezig in het onderzoeksgebied. Derhalve is geen ontheffing nodig voor overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van de platte schijfhoren.

7

BRONNEN

- 1 Gemaal Achterbroek - Natuurtoets Wet natuurbescherming. Witteveen+Bos, versie concept 01 d.d. 1 april 2021.

Bijlage(n)

BIJLAGE: RAPPORTAGE NADER SOORTENONDERZOEK PLATTE SCHIJFHOREN ECO-LOGISCH

NATUURONDERZOEK ACHTERBROEK 55 TE BERKENWOUDE

Platte schijfhoren

Conceptrapport

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek	5
2.1	Platte schijfhoren	5
2.2	Overzicht inventarisaties	5
3	Resultaten	6
3.1	Platte schijfhoren	6
3.2	Beschermde functies projectgebied	6
4	Conclusie en aanbevelingen	7
4.1	Conclusie	7
4.2	Aanbevelingen t.o.v. de Wet natuurbescherming.....	7
	Bijlage 1: Kaart resultaten platte schijfhoren	8
	Bijlage 2: Foto's watergang en waarnemingen.....	9

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Uit verkennend onderzoek is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor de platte schijfhoren. In opdracht van Witteveen+Bos is derhalve een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door de platte schijfhoren. Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten.

De platte schijfhoren is op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.1 (vogels) en 3.5 (overige soortgroepen) van de Wet natuurbescherming.

Europees beschermde soorten – Vogels (Artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 PLATTE SCHIJFHOREN

In de omgeving van het projectgebied is de platte schijfhoren bekend voor te komen. Om aanwezigheid van deze beschermde slakkensoort vast te stellen zijn in geschikt habitat vijf monsters van 50 waterslakken (indien aanwezig) genomen per kilometerhok, conform de algemeen geaccepteerde methode van Stichting ANEMOON¹. De monsters zijn vervolgens gedetermineerd met behulp van een binoculair. Deze inventarisatie is worden uitgevoerd in de periode juni – september 2021. In paragraaf 2.2 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde inventarisaties.

2.2 OVERZICHT INVENTARISATIES

De inventarisatie is uitgevoerd door ing. D. Alberts. De monsters zijn genomen op 21 juli 2021. Tijdens de monsternamen was het half bewolkt met windkracht 2 en een temperatuur van 18 °C.

---

¹ Boesveld, A. et al., 2009, Handleiding slakken van de habitatrichtlijn waarnemen, Stichting ANEMOON, Bennebroek.

3 RESULTATEN

3.1 PLATTE SCHIJFHOREN

De platte schijfhoren is niet aangetroffen in de wateren langs het projectgebied. In beide watergangen zijn vrijwel geen waterplanten aanwezig.

In de watergang ten noorden van het projectgebied zijn individuen van de gewone poelslak en de witte schijfhoren waargenomen. In de watergang ten zuiden van het projectgebied zijn individuen van de gewone poelslak en de leverbotslak waargenomen. De resultaten van het onderzoek zijn op kaart weergegeven in bijlage 1.

3.2 BESCHERMDE FUNCTIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat geen elementen welke worden benut door de platte schijfhoren.

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

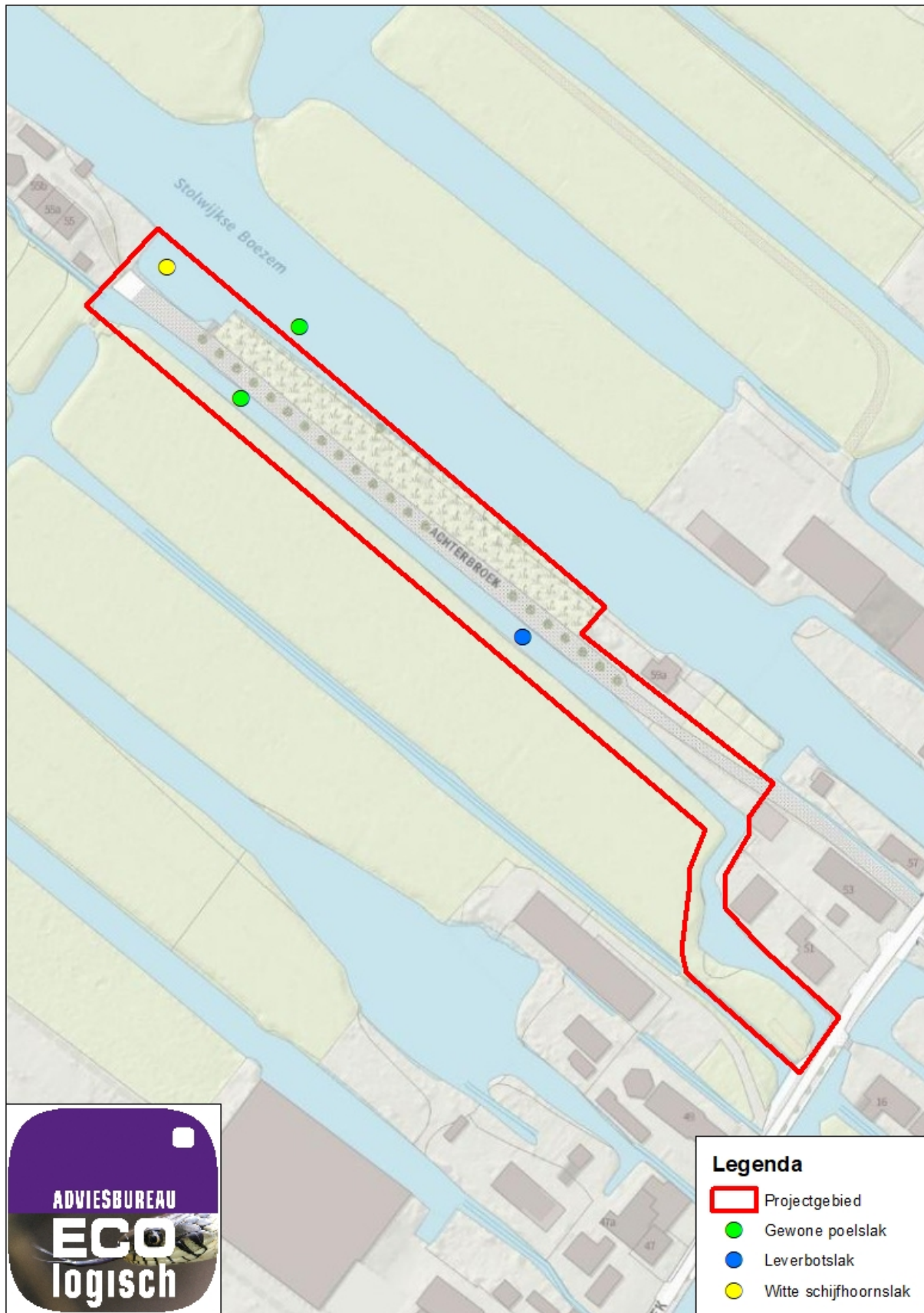
4.1 CONCLUSIE

De platte schijfhoren is niet aangetroffen in de watergangen van het projectgebied. Tijdens het onderzoek naar de platte schijfhoren zijn individuen van de gewone poelslak, leverbotslak en de witte schijfhoren waargenomen in de watergangen van het projectgebied.

4.2 AANBEVELINGEN T.O.V. DE WET NATUURBESCHERMING

De platte schijfhoren is niet aanwezig in het projectgebied. Watervegetatie is vrijwel afwezig in het projectgebied. Derhalve is geen ontheffing nodig voor overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de platte schijfhoren.

Bijlage 1: Kaart resultaten inventarisatie

Bijlage 2: Foto's watergang en waarnemingen

Afbeelding 1: Watergang in het projectgebied

Afbeelding 2: Zuidwestelijke oever van het projectgebied

Afbeelding 3: Gewone poelsslak uit watergang

